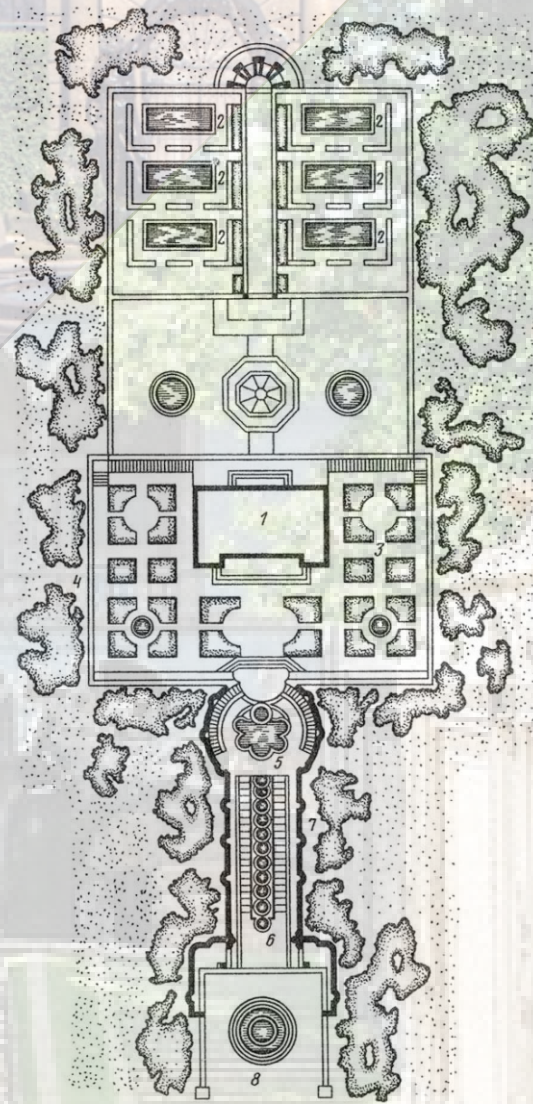
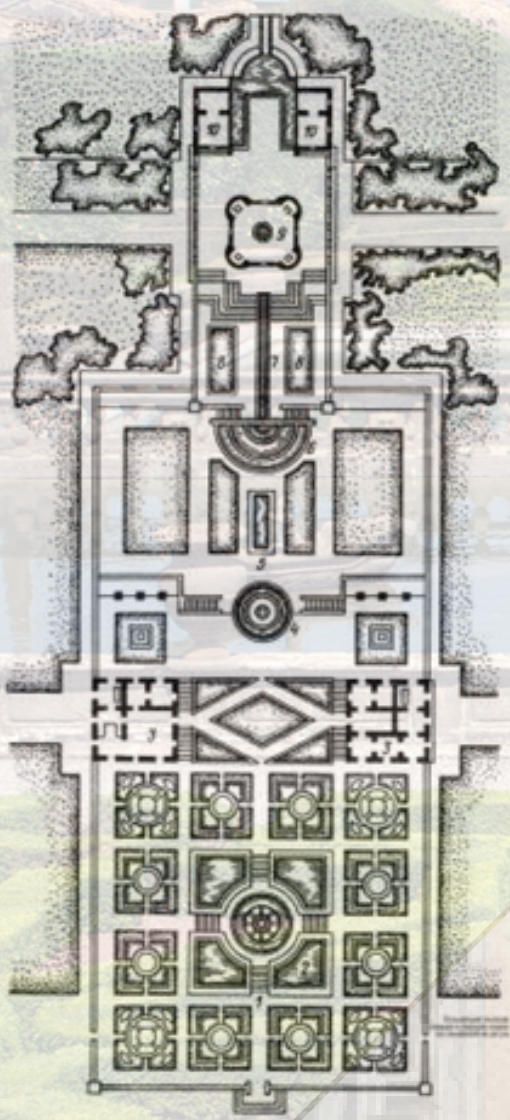

Порівняльний аналіз вілл італійського відродження вілли Ланте і вілли Капрарола

Джакомо да Віньола

1.10.1507 - 7.07.1573

архітектор, письменник

Джакомо да Віньола (італ. Il Vignola, Ясоро Бароцці да Віньола, справжнє ім'я Якопо де Бароцці; 1 жовтня 1507, Віньола біля Модени, Емілія-Романья — 7 липня 1573, Рим) – італійський архітектор доби маньєризму і раннього бароко. Разом з Мікеланджело вважається засновником стилю бароко, бо винайшов багато прийомів і архітектурних образів, що століттями використовували майстри бароко різних країн.

Народився в містечку Віньола, що поблизу Модени. По назві містечка отримав і прізвисько, бо багатьох художників і архітекторів Італії славили саме прізвиська, а не справжні імена.

Архітектурі почав навчатися в місті Болонья. Необхідність вивчення античних пам'яток в оригіналі спонукала переїхати у 1536 р. до Риму, де на той час склалася ціла школа вивчення архітектури Давнього Риму, що слугувала взірцями для будівельників Італії.

18 місяців прожив у Франції, де працював в королівській резиденції Фонтенбло на запрошення короля Франциска I. Дослідники творчості Віньоли припускають зближення майстра з італійцями Себастьяно Серліо та художником Приматіччо, що теж працювали в той час в Фонтенбло. Все працювало на талановитого початківця. Повернувся в Італію. В місті Болонья проектував палаццо Боскі (palazzo Boschi). Потім переїздить до Риму.

Всі головні будівлі Віньоли знаходяться в Римі чи поблизу нього. Його парадні фасади занадто стримані, майже аскетичні(церква Сант-Андреа-ін-віа-Фламініа), тому для деяких фасади створили інші майстри в більш парадних і виразних формах (арх. Джакомо делла Порта для Іль Джезу).

Саме Віньолі доручив Мікеланджело побудову двох бічних куполів на соборі Св. Петра в Римі. Саме Віньолі папа римський доручив добудівлю собору після смерті геніального Мікеланджело.

Вілла Капрарола

Вілла Фарнезе (італ. Villa Farnese), відома також як замок Капрарола. У 70 км від Риму, недалеко від містечка Капрарола, арх. Бароцци та Виньола в 1547- 1550 рр. побудував замок для кардинала Фарнезе. Вище по схилу в 300 м від замку було споруджено будинок і розбитий сад, призначений для усамітненого відпочинку. Площа саду невелика, всього близько 1 га. Ділянка має витягнуту форму (1: 3) і вирішене в чотирьох рівнях. Від нижньої площадки першого рівня, прикрашеної фонтаном, дорога піднімається по пологому пандусу, оформленому стікає по ньому струмком і замкнотому з двох сторін стінами, до другого рівня - майданчику, багато оформленої фонтанами і монументальними статуями річкових богів, а від неї - на третій рівень - відкритий простір перед будинком - Сад каріатид

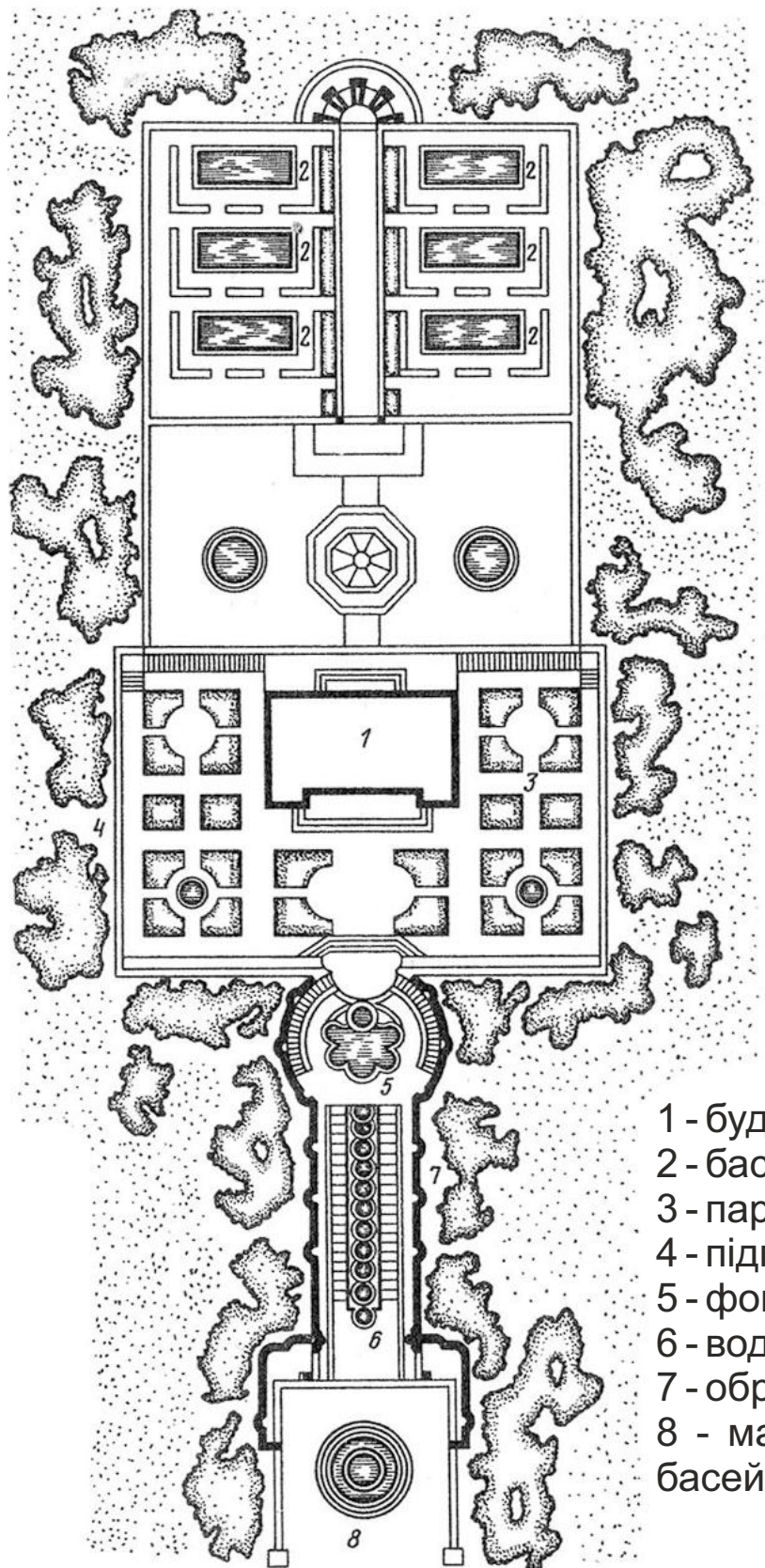

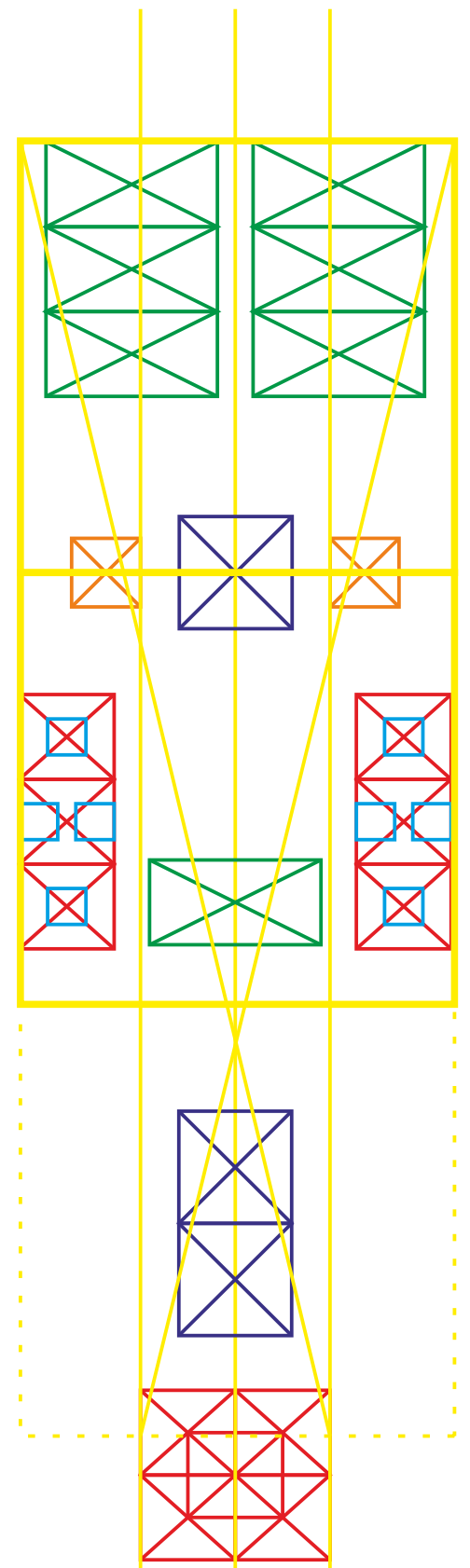
Сад каріатид. Він являє собою плоску терасу (75X44 м) з низьким парапетом, пристосованим для сидіння. На парапеті встановлені 4-метрові скульптури у вигляді жіночих фігур, які тримають на голові кошики з квітами і фруктами. Площинне рішення саду дозволяє сприймати фігури на тлі навколишнього ландшафту, а самі скульптури служать рамами для розкривних перспектив на пагорби, вкриті вічнозеленою рослинністю. Цей майданчик є кульмінаційною точкою, коли з замкнутого простору, орієнтованого на сприйняття внутрішніх композицій (що складаються з водних пристроїв і скульптури, позбавлених зеленого оформлення), увагу раптом переключається на далекі панорами синіючих гір і зелень лісів. Внутрішнім лейтмотивом саду є різноманітно оформлений гірський струмок, який утворює його поздовжню вісь. Майданчик четвертого рівня оформлена водоймами і фонтаном. Незважаючи на незначні розміри, сад вирішено монументально - в великих пропорціях, без зайвих дрібних деталей, з використанням місцевого матеріалу. Тим самим він органічно зливається з навколишнім ландшафтом і ансамблем замку.

- 1 - будівля вілли
- 2 - басейн
- 3 - партер
- 4 - підпірна стіна зі скульптурою
- 5 - фонтан річкових богів
- 6 - водотік
- 7 - обрамляє стінка
- 8 - майданчик нижнього рівня з басейном

Висновок:

1. Виявлена симетрія відносно вертикальній осі
2. Виведена закономірність членування квадратним модулем
3. В результаті графічного аналізу, виявлені наступні закономірності: вісь сформована каналом і композиційні вузли зафіксовані фонтанами
4. Встановлені загальні характерні особливості: пропорції ділянок однакові, основа квадратна сітка, в більші квадратні модулі вписуються менші квадратні модулі

Вілла Ланте

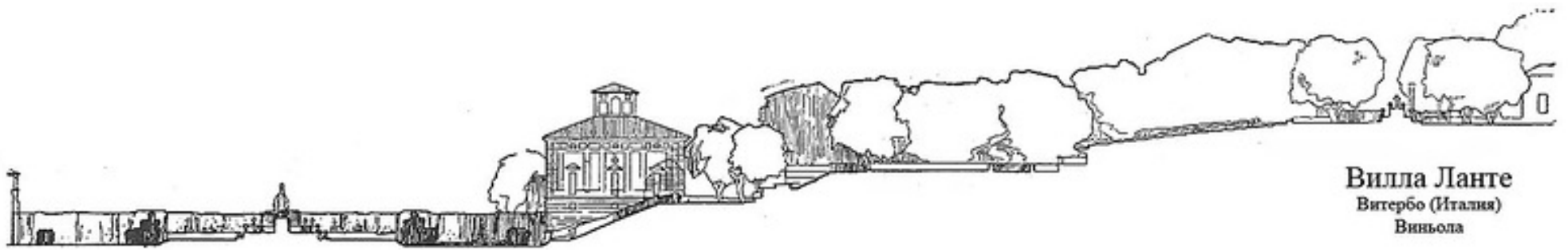

Будівництво вілли Ланте здійснювалося також за проектом Віньоли в 50-і роки XVI століття. Вілла знаходиться в містечку Баньяя в 84 км від Риму. Власником вілли був герцог Монтальто. Площа саду становить 1,5 га, перепад рельєфу - 16 м. Тут, як і на віллі в Капрароле, використана тема струмка, що стікає з гори і утворює поздовжню вісь саду. Однак при загальній схожості плану вирішення цієї теми істотно відрізняється. Зодчий, розділивши будинок на два об'єми і розташувавши їх симетрично осі, як би розсунув шлях струмка.

Нижня тераса - вхідна частина саду - вирішена у вигляді плоскопартеру (75 x 75 м), розділеного на ряд квадратів. В їх модуль вписаний водний партер з круглим островом в центрі, де скульптурна група наків (висота 10 м), що підтримують руками герб Монтальто, формує монументальну вертикаль. Решта квадрати партеру оформлені квітниками, укладеними в бордюри із самшиту. Композиція саду цікава поступовою зміною паркових картин, індивідуальним рішенням кожного рівня, де в міру просування зменшуються архітектурні елементи, все ближче підступають стіни боскетові щільніше зникаються крони платанових дерев. Водотік, що стікає по пандусу, тут обрамляється вже не кам'яними, а зеленими стінами. Сад оточений стіною, однак із заходу до нього примикає гай з вільно зростаючими деревами, в якій розміщені різні паркові пристрої: басейн, альтанка, фонтан Пегас, лабіринт.

Вилла Ланте
Витербо (Італія)
Виньола

Вілла Ланте це один з кращих зразків італійського садового мистецтва в стилі пізнього ренесансу з елементами маньєризму. Місцезакладення вілли Ланте вже з давніх часів було відомо мінеральними водами. З XII століття тут знаходилися ліси і мисливські угіддя, що належали головним особам римської церкви. В даний час зберігся невеликий лісопарк.

У 1566 році новий єпископ міста Вітербо Джіованні Гамбара пригледів тут місце під будівництво вілли, тоді ж він запросив відомого архітектора Джакомо да Виньола. Молодий цінитель природи і мистецтва не шкодував коштів на втілення задумів архітектора. Відомо, що єпископ надмірної екстравагантністю і фривольністю при будівництві своєї вілли накликав на себе гнів церкви і відмовився від планів завершити будівництво другого павільйону, витрачаючи кошти на відновлення храму в Вітербо. З цієї причини будівництво другого павільйону було завершено через десятиліття наступним власником вілли кардиналом Алессандро Монтальто. Саме цим обумовлено використання в оформленні вілли і парку елементів гербів двох родин - Гамбара (рак) і Монтальто (гора із зіркою). Пізніше вілла протягом майже трьох століть належала сімейству Ланте, від якихотримала свою назву, поки остаточно не перейшла у власність уряду Італії. Історичний вхід на територію вілли Ланте знаходився в самій нижній її

Історичний вхід на територію вілли Ланте знаходився в самій нижній її частині, а сучасний - поряд з павільйоном Гамбара. рухаючись по території, можна оцінити весь символізм вілли Ланте, яка спроектована таким чином, щоб забезпечити самостійний рух води від «джерела життя» - фонтану Потік до «моря смерті» - фонтану Квадрат.

Фонтан Потік розташований в невеликому дворіку між двома павільйонами. У центрі дворика знаходиться невелика статуя, одна з численних «водних вертушок» садиби. З рота голів міфологічних істот можуть вилітати струменя, охоплюючи здивованих відвідувачів бризками води. Комплекс з фонтаном, виконаний з грубо складених каменів, з одного боку служить джерелом води для всього водного господарства вілли Ланте, з іншого - символізує піки гори Парнас, повстають з вод Потопу.

Архітектор символічно представив в віллі чотири елементи природи. Так фонтани Потік і Дельфіни уособлюють собою воду, фонтан Гіганти - землю, фонтан Смолоскипи - вогонь, а фонтан Квадрат - повітря. Нарешті, фонтан Потік, як згадувалося раніше, символізує собою джерело Життя. Як видно, символічна навантаження кожного елемента вілли Ланте були надзвичайно великі, але ж при цьому ще вирішувалися і утилітарні питання зовнішнього оформлення.

У центрі гравійного майданчика, оточеного древніми платанами, розташувався восьмигранний фонтан Дельфіни. Основними елементами фонтану є 16 дельфінів, попарно розташованих в нижньому ярусі в кутах восьмигранника. Деталі фонтану мерехтять в променях сонця напевно почорнілою від часу міді. Насправді в оформленні його використаний вулканічний туф raperino.

З фонтану Дельфіни вода зникає під землею, щоб вируючим потоком вирватися із зіву гігантського раку - емблеми сімейства Гамбара. Це елемент фонтану Ланцюг, який служить сполучною ланкою між фонтаном Дельфіни і фонтаном Гіганти. Каскад зібраний з завитків, дно яких сформовано таким чином, щоб бурхливий потік закручується, утворюючи красивий водний малюнок.

По верху фонтану Гіганти проходить балюстрада з чорного туфу з чашами і масками, які служать джерелами води. Джерелом води в фонтані Гіганти служить все той же зів гігантського раку, зображення якого повсюдно використовуються в оформленні вілли Ланте. В фонтані вода заспокоюється на мить, біля підніжжя ліниво лежать статуї богів річок Тибр і Арно, поки через приховану під землею керамічну трубку не потрапляє в довге корито з вулканічного туфу.

Корито з широкими краями це не що інше, як обідній стіл, при цьому центральна частина, заповнена водою, використовувалася гостями для охолодження бутилів з вином в спекотні літні дні. З обіднього столу вода потужним потоком виривається з роззявленої пащі маскарона, щоб знову зникнути під землею. На цей раз вода потрапляє в тихий зарослий садок з чарівних азалій.

Тут знаходиться багатоярусний круглий фонтан Смолоскипи з сімомадесятками струменів води, що імітують свічки з підсвічниками. Водограй знаходиться на тому ж рівні, що і верхній вхід в павільйони Гамбара і Монтальто.

Вода заспокоюється в комплексі з чотирьох квадратних ставків з фонтаном Маври в центрі. Сад Озеро символізує «Море Смерті», тому в центрі кожного ставка знаходиться човен з перевізником, очікують пасажирів, що переправляються через річку Стікс в похмуре царство Аїда. Територія саду розділена на дванадцять блоків, з яких вісім зовнішніх блоків є партери з 62 стриженних кущів самшиту та тиса з відсипання з гранітної крихти. Спочатку видове різноманіття саду було багатшим, тут були присутні екземпляри лавра, шпалери з фруктовими деревами, цитрусові, гранати, виноград, запашний жасмин, клематиси і багато інших.

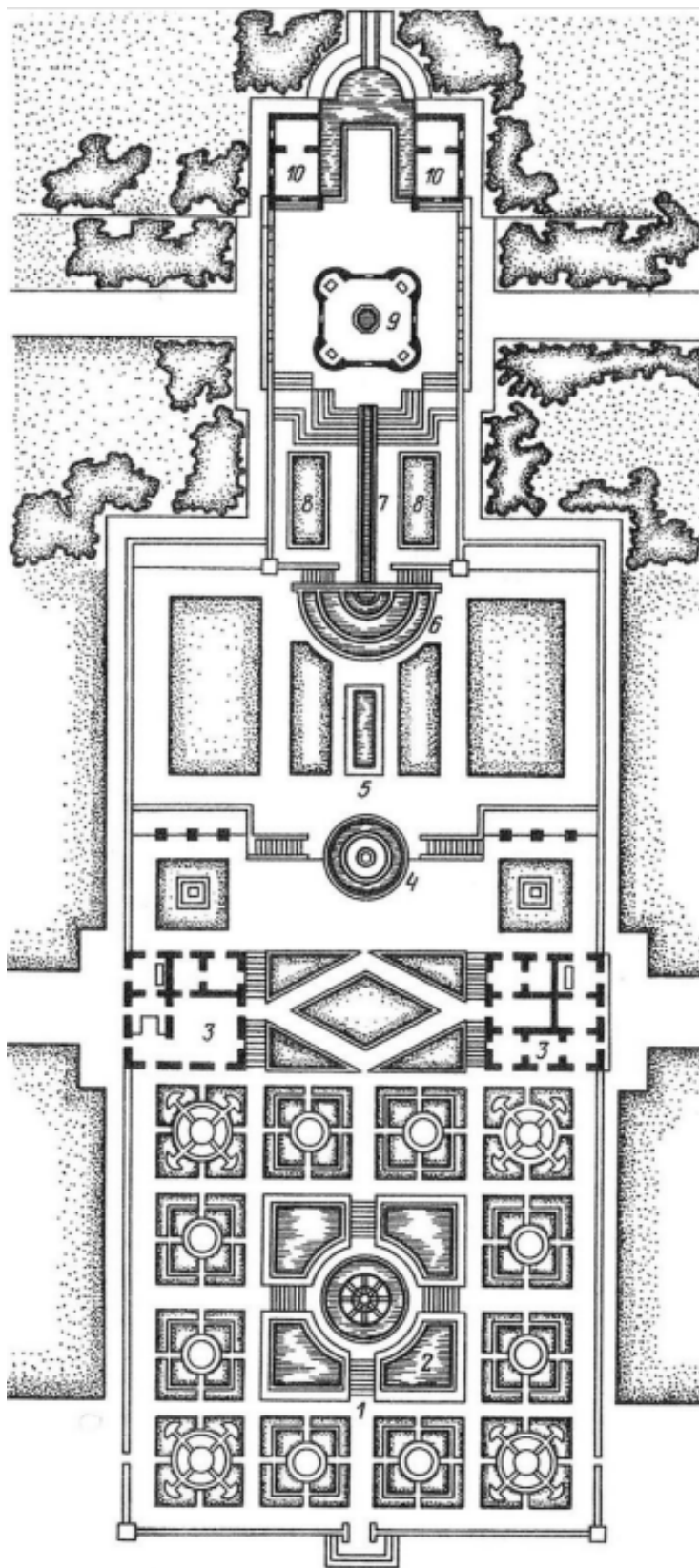
Слід звернути увагу на скульптури маврів, виточених з вулканічного туфу, а не відлитих із бронзи. Руки маврів підтримують емблему сімейства. Монтальто - вершину гори із зіркою.

За первинним проектом потоки води вилітали з зірки безліччю тонких струменів, спадаючи подібно покривала над фігурами маврів. При розгляді фонтану з'являється відчуття, що скульптури маврів кілька вибиваються із загальної концепції вілли Ланте. Так і є, в щоденниках сучасників Джіованні Гамбари згадується існування піраміди, яка пізніше була розібрана наступним власником вілли і замінена скульптурною групою Маври

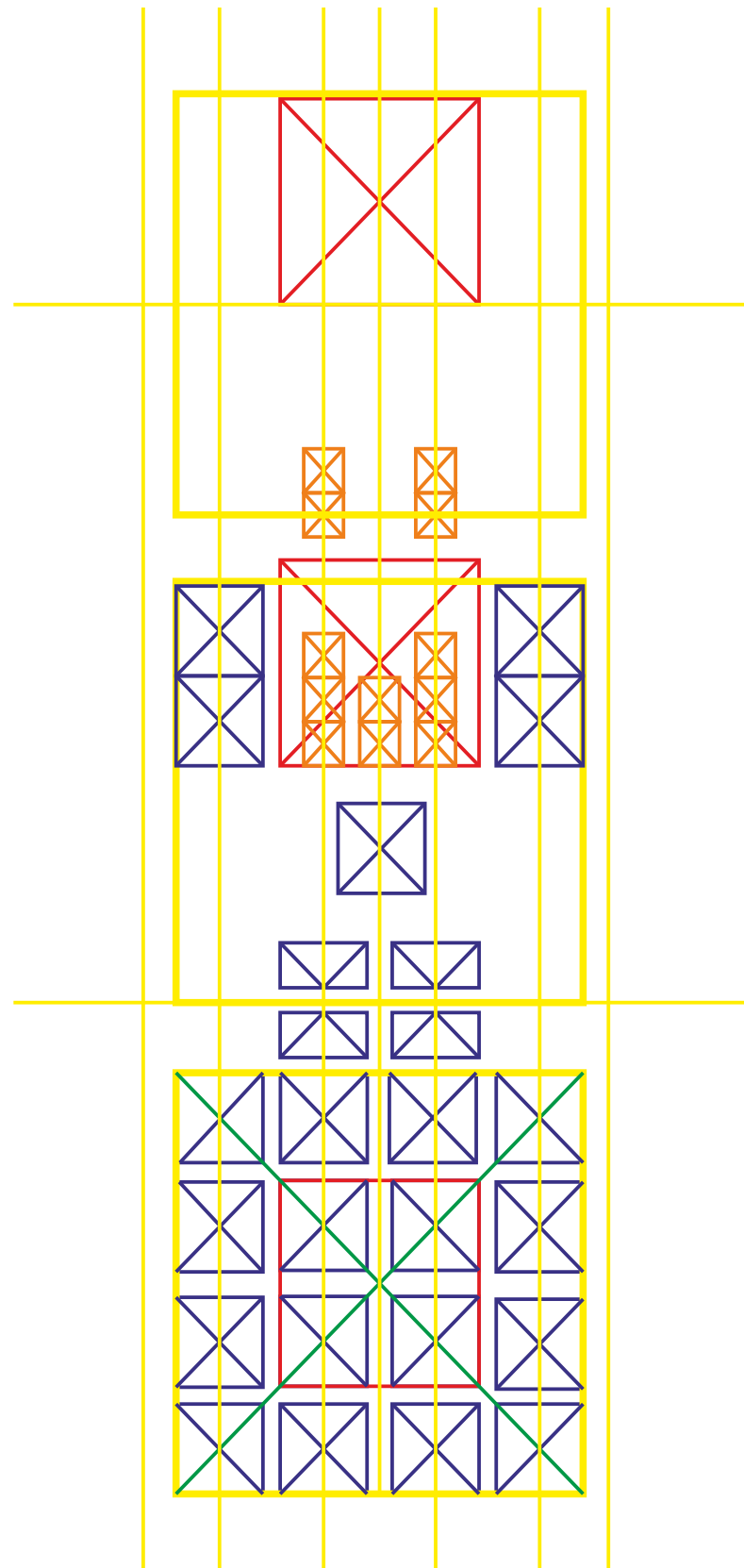
ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ:

- насадження в боскетах займали основну частину саду;
- рельєф був визначальним фактором в організації партерів. Вони розміщувалися по головній осі, або перед будинком, або біля підніжжя схилу. Римський сад-ксіст знайшов відображення в італійських партерах і з'явився продовженням будинку;- амфітеатр або вільно зростаючі групи дерев замикали плоску частину саду;
- з'явився новий елемент - ізольовану ділянку або невеликий сад для відпочинку, який отримав назву «секретний сад»;
- цілісне рішення кожного композиційного вузла;
- використання лоджій як видових точок і поступового переходу від закритого простору вілли до відкритого простору саду;
- стримана монументальність, послідовність (анфіладності), врівноваженість саду.

- 1 - партер плоского саду
- 2 - водний партер
- 3 - будівлі вілли
- 4 - круглий фонтан
- 5 - водяний лоток
- 6 - фонтан річкових богів
- 7 - водотік
- 8 - зелені стіни, що обрамляють водотік
- 9 - фонтан
- 10 - вольєр

Висновок:

1. Виявлена симетрія відносно вертикальній осі
2. Виведена закономірність членування квадратним модулем
3. В результаті графічного аналізу, виявлені наступні закономірності: вісь сформована каналом і композиційні вузли зафіксовані фонтанами
4. Встановлені загальні характерні особливості: пропорції ділянок однакові, основа квадратна сітка, в більші квадратні модулі вписуються менші квадратні модулі

Список використаної літератури:

1. <https://smallbay.ru/artitaly/vignola.html>
2. http://landscape.totalarch.com/villa_farnese
3. <https://kulturologia.ru/blogs/120619/43373/>
4. <http://kannelura.info/?p=1048>
5. <https://www.kgasu.ru/upload/iblock/ef3/Ordera-po-Vinole-chast-II.-28.03.2016.pdf>
6. <http://kannelura.info/?p=1382>
7. http://landscape.totalarch.com/villa_lante